

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๗/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๓๒/๒๕๖๖

วันที่ ๒๓ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง ศาลฎีกา ผู้ร้อง
- ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔๕ วรรคสี่ ชัดหรือแย้ง
ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม หรือไม่

ความเห็น

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ร้องส่งความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒
วรรคหนึ่ง กรณีพนักงานอัยการจังหวัดระนอง เป็นโจทก์ฟ้องนายภัทรศักดิ์ หรือโอ แสงทั้ง กับพวก
รวม ๖ คน เป็นจำเลย ในคดีหมายเลขดำที่ คม ๓/๒๕๖๒ คม ๔/๒๕๖๒ คม ๗/๒๕๖๒ คม ๒/๒๕๖๓
และ คม ๔/๒๕๖๓ คดีหมายเลขแดงที่ คม ๔ - ๘/๒๕๖๓ ต่อศาลจังหวัดระนอง ในความผิด
ต่อพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ความผิดต่อเสรีภาพ อังยี ซ่องโจร ความผิด
ต่อพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ความผิด
ต่อพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง ต่อมามีการรวมการพิจารณาและศาลจังหวัดระนองมีคำพิพากษาว่า
จำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๖ มีความผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง
ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ นอกจากนี้ จำเลยที่ ๖ ยังมีความผิดตามพระราชบัญญัติ
คนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๓ วรรคหนึ่ง ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓
อีกกระทงหนึ่ง เป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไปตามประมวล
กฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ ฐานร่วมกันนำหรือพาคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักร ฐานรู้ว่าคนต่างด้าวใด

เข้ามาในราชอาณาจักร ให้เข้าพักอาศัย ชอนเร้น หรือช่วยด้วยประการใด ๆ เพื่อให้คนต่างด้าวนั้นพ้นจากการจับกุม คือนรยนต์กระบะและโทรศัพท์มือถือของกลางแก่เจ้าของ ยกฟ้องจำเลยที่ ๑ ทุกข้อหาสำหรับข้อหาอื่นของจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๖ นอกจากนี้ให้ยก และยกคำขอให้จำเลยทั้งหกพร้อมกันชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย โจทก์และจำเลยที่ ๓ อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์แผนกคดีค้ำมนุษย์พิพากษาแก่เป็นว่า ให้รับโทรศัพท์มือถือของกลาง นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น โจทก์ยื่นคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ขอให้ผู้ร้องพิพากษาลงโทษจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๕ ในความผิดฐานร่วมกันนำหรือพาคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืนกฎหมาย และจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๖ ในความผิดฐานร่วมกันมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและฐานร่วมกันเป็นอั้งยี่ และขอให้รับรยนต์กระบะของกลางโดยอัยการสูงสุดได้รับรองในฎีกาของโจทก์ว่าคดีเป็นปัญหาสำคัญมีเหตุอันควรที่ผู้ร้องจะได้วินิจฉัยตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔๕ วรรคสี่ ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่อัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการซึ่งอัยการสูงสุดได้มอบหมายลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาของพนักงานอัยการว่ามีเหตุอันควรที่ศาลฎีกาจะได้วินิจฉัย ให้ถือว่าเป็นปัญหาสำคัญและให้ศาลฎีการับฎีกา” นั้น ผู้ร้องเห็นว่า พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔๕ วรรคสี่ ที่ให้ถือเป็นปัญหาสำคัญและให้รับฎีกาโดยไม่ต้องแสดงเหตุผลใด ๆ ซึ่งแตกต่างจากการรับฎีกาของจำเลย โดยไม่สามารถใช้ดุลพินิจสั่งเป็นประการอื่นได้ ย่อมทำให้การฎีกาของคู่ความระหว่างพนักงานอัยการกับจำเลยได้รับการคุ้มครองที่แตกต่างกัน ไม่ได้ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เสมอภาคกันในกฎหมายเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลด้วยเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคลและขัดต่อหลักความเสมอภาค ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ โจทก์ยื่นคำแถลงว่า องค์กรอัยการเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ โดยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ หมวด ๑๓ เป็นองค์กรใช้อำนาจรัฐแห่งคดีการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการจึงมิใช่การดำเนินการในฐานะปัจเจกบุคคลหรือเอกชนในฐานะคู่ความแห่งคดี แต่เป็นการดำเนินการในฐานะองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ผู้ใช้อำนาจมหาชนในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางอาญา รักษาผลประโยชน์ของรัฐ และเพื่อความผาสุกของประชาชน มีอิสระในการพิจารณาสิ่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยรวดเร็ว เทียบธรรม และปราศจากอคติทั้งปวงภายใต้รัฐธรรมนูญ และหลักนิติธรรม พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔๕ วรรคสี่ เป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติที่ตราขึ้นเพื่อให้ผู้พิพากษา พนักงานอัยการ และจำเลยในคดีปฏิบัติตาม บัญญัติขึ้นบนสถานะของความแตกต่างที่มีอยู่ตามบริบทของแต่ละฝ่าย หลักความเสมอภาคจึงนำมาใช้ในกรณีนี้ไม่ได้ การที่ให้อัยการสูงสุดเป็นผู้พิจารณากันกรองว่าคดีมีปัญหาสำคัญอันควรที่ผู้ร้องจะได้วินิจฉัยหรือไม่ เป็นการอำนวยความสะดวกยุติธรรมและเป็นการดำเนินการเพื่อประโยชน์สาธารณะ กรณีไม่แตกต่างจากการที่

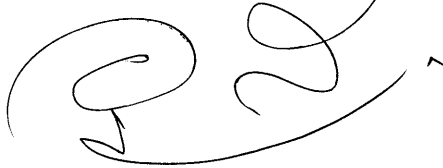
ให้อำนาจแก่องค์คณะผู้พิพากษาที่ประธานศาลฎีกาแต่งตั้งพิจารณาวินิจฉัยว่าปัญหาตามฎีกานั้น เป็นปัญหาสำคัญที่ผู้ร้องควรวินิจฉัยหรือไม่ บทบัญญัติดังกล่าวเทียบเคียงได้กับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา มาตรา ๑๖๒ บัญญัติบังคับให้ศาลต้องไต่สวนมูลฟ้องในคดีอาญาที่ราษฎรเป็นโจทก์แตกต่างจาก ในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ซึ่งศาลไม่จำเป็นต้องไต่สวนมูลฟ้องก็ได้ แม้จะเป็นการปฏิบัติ ต่อฟ้องโจทก์ที่เป็นราษฎรแตกต่างจากพนักงานอัยการ ก็ไม่ถือว่าเป็นกรณีที่ทำให้หลักประกันสิทธิในการ เป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาของราษฎรกับพนักงานอัยการได้รับความคุ้มครองที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ การที่ กฎหมายบัญญัติให้ผู้ร้องรับฎีกาที่อัยการสูงสุดได้รับรองโดยไม่ต้องแสดงเหตุสำคัญและไม่ต้องใช้ดุลพินิจว่า จะรับไว้หรือไม่ เพราะในคำฟ้องฎีกาได้แสดงโต้แย้งคำพิพากษาศาลชั้นอุทธรณ์พร้อมเหตุผลและหลักกฎหมาย อยู่แล้ว การที่ต้องมายื่นคำร้องขออนุญาตฎีกาและต้องแสดงเหตุสำคัญอีก เป็นการดำเนินกระบวนพิจารณา ที่ซ้ำซ้อนขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ให้ลดขั้นตอน เพื่อดำเนินคดีไปโดยรวดเร็ว และเป็น กระบวนการขอให้ผู้ร้องทบทวนคำวินิจฉัย หรือโต้แย้งการดำเนินการ หรือการใช้ดุลพินิจของศาล จึงเป็น การอำนวยความสะดวกให้ผู้เสียหายและจำเลยในคดี ตรวจสอบถ่วงดุลการใช้อำนาจรัฐขององค์กร ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกัน ไม่ใช่เรื่องการต่อสู้คดีระหว่างคู่ความ ไม่ก่อให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบกัน แต่อย่างใด ดังนั้น พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔๕ วรรคสี่ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง

พิจารณาแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้ศาลฎีกามีอำนาจรับฎีกาตามมาตรา ๔๓ ไว้พิจารณาได้ เมื่อเห็นว่าปัญหา ตามฎีกานั้นเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัย” วรรคสอง บัญญัติว่า “ปัญหาสำคัญตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงกรณีดังต่อไปนี้ (๑) ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ (๒) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่ง ของศาลอุทธรณ์แผนกคดีค้ามนุษย์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญขัดกันหรือขัดกับแนวบรรทัดฐานของ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกา (๓) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีค้ามนุษย์ได้วินิจฉัย ข้อกฎหมายที่สำคัญซึ่งยังไม่มีแนวคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกามาก่อน (๔) เมื่อคำพิพากษาหรือ คำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีค้ามนุษย์ขัดกับคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดของศาลอื่น (๕) เพื่อเป็น การพัฒนาการตีความกฎหมาย (๖) เมื่อจำเลยต้องคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์แผนกคดีค้ามนุษย์ ให้ประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต (๗) เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายแล้วอาจมีผล เปลี่ยนแปลงสาระสำคัญในคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีค้ามนุษย์ (๘) ปัญหาสำคัญอื่น ตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา” วรรคสาม บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งไม่รับฎีกาไว้พิจารณา ให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีค้ามนุษย์เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านหรือถือว่าได้อ่าน

คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น” และวรรคสี่ บัญญัติว่า “ในกรณีที่อัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการ ซึ่งอัยการสูงสุดได้มอบหมายลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาของพนักงานอัยการว่ามีเหตุอันควรที่ศาลฎีกาจะได้ วินิจฉัย ให้ถือว่าเป็นปัญหาสำคัญและให้ศาลฎีการับฎีกา” โดยที่พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีคำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ แผนกคดีคำมนุษย์ ให้ผู้ฎีกายื่นคำร้องแสดงเหตุที่ศาลฎีกาควรรับฎีกาไว้พิจารณาตามมาตรา ๔๕ พร้อมกับ คำฟ้องฎีกาต่อศาลชั้นต้นที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีนั้นภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านหรือ ถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีคำมนุษย์แล้วให้ศาลชั้นต้นรีบส่งคำร้องพร้อม คำฟ้องฎีกาดังกล่าวไปยังศาลฎีกา และให้ศาลฎีกาพิจารณาวินิจฉัยคำร้องให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว” วรรคสอง บัญญัติว่า “ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๙ มาใช้บังคับกับการฎีกาด้วยโดยอนุโลม” และมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “คำร้องตามมาตรา ๔๓ ให้พิจารณาและวินิจฉัยโดยองค์คณะผู้พิพากษาที่ประธาน ศาลฎีกาแต่งตั้ง ซึ่งประกอบด้วยรองประธานศาลฎีกาหนึ่งคนและผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่ง ไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาอีกอย่างน้อยสามคน” วรรคสอง บัญญัติว่า “การวินิจฉัยให้เป็นไปตาม เสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้บังคับตามความเห็นของฝ่ายที่เห็นควรรับฎีกา” ซึ่งการฎีกาของจำเลย ต้องยื่นคำร้องแสดงเหตุที่ศาลฎีกาควรรับฎีกาไว้พิจารณาตามมาตรา ๔๕ พร้อมกับคำฟ้องฎีกา และการพิจารณาว่าจะรับฎีกาหรือไม่นั้น จะวินิจฉัยโดยองค์คณะผู้พิพากษาที่ประธานศาลฎีกาแต่งตั้ง แต่กรณีที่ อัยการสูงสุดลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาของพนักงานอัยการว่ามีเหตุอันควรที่ศาลฎีกาจะได้วินิจฉัย ให้ถือว่าเป็น ปัญหาสำคัญและให้ศาลฎีการับฎีกาไว้โดยไม่ต้องดำเนินการตามมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่งและวรรคสอง และมาตรา ๔๔ ทั้ง ๆ ที่คำพิพากษาศาลอุทธรณ์เป็นที่สุดแล้ว ไม่ว่าจะคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ จะพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น หรือพิพากษาแก้หรือกลับคำพิพากษาศาลชั้นต้นก็ตาม การที่ โจทก์หรือจำเลยจะขอฎีกาจึงสมควรที่จะดำเนินการด้วยวิธีการเดียวกันและได้รับการพิจารณาวินิจฉัยว่า จะรับฎีกาหรือไม่ในทำนองเดียวกัน ไม่ว่าจะฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายก็ตาม ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน การที่มาตรา ๔๕ วรรคสี่ บัญญัตติดังกล่าว จึงขัดต่อ หลักความเสมอภาคในกฎหมาย และเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อสถานะของบุคคล ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน” และวรรคสาม ที่บัญญัติว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ต่อบุคคล ไม่ว่าจะด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้”

เนื่องจากขณะนี้อาจมีคดีอื่นที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔๕ วรรคสี่ อยู่ในศาลฎีกา และที่กำลังดำเนินการตามมาตรา ๔๕ วรรคสี่ นี้ อีก เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ จึงสมควรให้คำวินิจฉัยมีผลบังคับเมื่อพ้น ๓๖๐ วัน นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๔

จึงมีความเห็นว่า พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔๕ วรรคสี่ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม โดยกำหนดค่าบังคับให้คำวินิจฉัยมีผล เมื่อพ้น ๓๖๐ วัน นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๔

(นายอุดม สิทธีวิรัชธรรม)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ